

Et inkluderende og mangfoldig akademia

Vedtatt av SVs landsstyre 25. september 2022.

Utdanning er et middel for aktiv demokratisk deltakelse. Et rettferdig samfunn forutsetter derfor lik mulighet til utdanning for alle uavhengig bakgrunn, og det er kritisk at studentsammensetningen i utdanningsprogrammer gjenspeiler befolkningen som helhet. Dette er ikke tilfellet i dag. På tross av at innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i større grad enn befolkningen ellers tar høyere utdanning, er personer med innvandrerbakgrunn underrepresentert i en rekke utdanningsprogrammer. Mens studenter med innvandrerbakgrunn er overrepresentert i medisinske og teknisk-naturvitenskapelige utdanningsprogram er de sterkt underrepresentert i utdanningsprogrammer som lærerutdanningene, psykologi, humaniora og arkitektur.

Den manglende representasjonen i studentsammensetningen får følger for samfunnsansvaret de ulike profesjonene besitter. Dette ser vi blant annet i psykologiprofesjonen. Før årets søknadsfrist til høyere utdanning kom ni psykologer og forskere med minoritetsbakgrunn med en sterk oppfordring til ungdom med minoritetsbakgrunn, og særlig menn, til å søke profesjonsutdanningen i psykologi. "Mangel på den flerkulturelle kompetansen som minoritetsstudenter besitter øker gapet i likeverdige psykisk helsetjenester i Norge, og det i en tid hvor behovet for hjelp har blitt større" skriver de, og peker på å at det er et underbruk av psykiske helsetjenester blant befolkningen med minoritetsbakgrunn.¹

Komiteen for kjønnsbalanse og mangfold i forskning (Kif-komiteen) har kartlagt arbeidet med likestilling og mangfold ved norske utdanningsinstitusjoner. I rapporten *Fra visjon til praksis* fra 2021 kommer det frem at universiteter, høyskoler og forskningsinstitusjoner setter av lite ressurser til målrettet mangfoldsarbeid, mange institusjoner mangler sentrale handlingsplaner for etnisk mangfold og under halvparten av institusjonen har utvalg eller koordineringsgrupper som arbeider med etnisk mangfold. Ingen av respondentene ved universitetene vurderer arbeidet for etnisk mangfold som bra, og under halvparten av de spurte forskningsinstitusjonene og høyskolene vurderer eget arbeid for etnisk mangfold som bra.²

For å kunne innføre treffsikre mangfoldstiltak behøver institusjonene et kunnskapsgrunnlag om hva som virker. I dag er dette kunnskapsgrunnlaget for dårlig. Det er behov for bedre statistikk om representasjon ved ulike utdanningsprogrammer, kunnskap om hvordan det i

¹ Chaudhry, Usman M., Omid V. Ebreahimi, Mehdi Farshabaf, Shoab Khan, Zemir Popovac, Thilip Thangarasa, Vali Ahmadzadeh, og Udesch Anda. 2022. *Kjære lillebror, vi trenger deg!* 14. april 2022. Hentet 16. mai 2022. <https://www.vg.no/nyheter/meninger/i/8Q8BdQ/kjaere-lillebror-vi-trenger-deg>.

² Komité for kjønnsbalanse og mangfold i forskning. 2021. "Fra visjon til praksis. En surveyundersøkelse om likestillings- og mangfoldsarbeidet ved forskningsinstitutter, høyskoler og universiteter." https://kifinfo.no/sites/default/files/rapport_fra_visjon_til_praksis_les_april21_2.pdf

praksis arbeides med mangfold ved ulike institusjoner, utfordringer ved dette arbeidet, og hvordan effekten er av ulike tiltak for økt etnisk mangfold. Samtidig som kunnskapsgrunnlaget må bli bedre, kan studenter og ansatte sine organisasjoner spille viktige roller for et mer inkluderende akademia.

Vi vet at finansiering av mangfoldstiltak i akademia mangler. Og vi vet at den manglende representasjonen får store konsekvenser for samfunnet vårt. Det er på tide at den øverste politiske ledelse er sitt ansvar bevisst og tar grep for å sikre en reell prioritering av arbeidet som står foran oss.

Mangfold og inkludering blir ikke til av seg selv. Utdanningsvalg går i arv, og manglende representasjon i studieprogrammer og yrker kan bidra til å øke terskelen for underrepresenterte grupper til å søke seg til yrkene. Arbeidet for et inkluderende og mangfoldig akademia må derfor prioriteres gjennom en bred og kraftfull tiltakspakke som treffer før, under og etter utdanning. Slik sikrer vi et rettferdig samfunn med lik mulighet til høyere utdanning.

SV vil arbeide for at studentsammensetningen i høyere utdanning speiler befolkningen som helhet, gjennom å:

- Be regjeringen legge frem en handlingsplan for mangfold i akademia med tilhørende finansiering.
- Styrke rådgivningstjenesten i videregående skole.
- Tilrettelegge for økt samarbeid mellom høyere utdanningsinstitusjoner, videregående skoler og grunnskoler.
- Sikre kunnskap om status for representasjon og mangfold i akademia i dag.
- Forbedre kunnskapsgrunnlaget om effekten av ulike mangfoldstiltak
- Forbedre kunnskapsgrunnlaget om de strukturelle barrierene som står i veien for høyere utdanning og utdanningsvalg.